

İç Siyaset, İç Ahlak

Dersin Planı:

- I. İç Siyasetin Temelleri
- II. İç ve Dış Ahlak

I. İç Siyasetin Temelleri

A. Politik Benzerliklere Daha Dikkatli Bir Bakış

Politik Benzerlik: İnsanların ustası olmaya çalıştıkları değişik iş türleri vardır.

- "...Kimi şu işe kimi bu işe daha yatkın"dır. (370b)
- "...Bir insan birçok sanatla uğraştığı zaman mı daha güzel iş görür yoksa tek sanatla mı? -Tek sanatla tabii." (370b) ^[1]
- Meslek sınıfları şunlardır:
 1. Ticari (çiftçiler, tüccarlar, ayakkabıcılar, iş insanları)
 2. Askeri
 3. Yöneticiler

Politik Benzerlik: insanları yöneterek eğiten ve yönetmelerinin nedenleri vatandaşlarla paylaşılmayan bir uzmanlar sınıfı vardır.

- Yönetici sınıfı tartışırken bunu daha ayrıntılı olarak göreceğiz.
- Dikkatinizi çekerim: Sokrates'in özel eğitim ile ilgili yorumları bir asker olmayı gerektirdi: "Koruyucuların gördükleri iş önemli olduğuna göre, onların da yalnız büyük bir özen ve sanat isteyen kendi işleriyle uğraşmaları gerekir." (374e)
- Askerlerin hayvanların benzetilmesine de dikkatinizi çekerim, 375a-376c.
- "Demek, devlet yürekli olmasını belli bir parçasına borçludur. Kanun koyucu, eğitim yoluyla, neden korkulup, neden korkulmayacağını aşılamıştır insanlara." (429c, vurgu bana aittir)

B. Durum Değerlendirmesi

- Şimdi ahlak hakkında çok şey biliyoruz. Örneğin, aşağıdaki özelliklere sahip:
 1. Thrasymakhos'un açıklamasını yapamayacağı bir şekilde sosyal.
 2. O bir zanaatte mükemmelliği ve karmaşık bir sosyal bağlamı gerektirir.
 3. Bu sosyal bağlam yüksek derecede farklılaşmış ve doğası gereği farklı mesleklere uygun olan insanlardan oluşan, kendi kendine yeten bir toplumu içeriyor.
- Ahlakın ne olduğunu henüz bilmiyoruz; yani hangi şeyin bu özelliklere sahip olduğunu

bilmiyoruz.

- Nasıl sağlık sağlam bir vücudun içinde bulunduğu durumsa, ahlak da sağlam bir ruhun içinde bulunduğu durumdur. İyi bir insan olmak demek ruhsal çatışmalardan, ruhun hastalıklarından arınmış olmak demektir. İyi işleyen bir ruha sahip olmak demektir.
- Bu akla yatkın mı?
- Sonuç:

"Madem sen, doğruluğun doğurduğu sonuçların, görmek, işitmek, düşünmek, sağlam olmak gibi görünüşte değil de, özünde verimli olan iyi şeyler, daha çok kendileri için elde edilmeye değer nimetler olduğunu kabul ettin, öyleyse bize doğruluğun başlı başına iyi ve karlı, eğriliğinse zararlı olduğunu göster. Bırak kazançları, ünleri, başkası övsün. Herkesin doğruluğu över ve eğriliği kötülerken, kazançları, ünleri hesaba katmalarına bir şey demem. Ama bunu senden duymak istemem, zorlarsan başka; çünkü sen, bunu araştırmakla geçirdin bütün ömrünü. Onun için, yalnız doğruluk, eğrilikten güçlüdür demekle kalma. Tanrılara, insanlara gizli kalsın kalmasın, doğrulukla eğriliğin insandaki etkisini, birinin kendiliğinden iyi, ötekinin kötü olduğunu göster bize." (367d, vurgu bana aittir)

- İki önemli uyarı:

1. Bizler Platon'un sahip olmadığı Hıristiyan bir kavram yelpazesine sahibiz.

- Bizler için ahlak ile özellikle Enkarnasyon'da (ama sadece orada değil), düzenli olarak insanlık tarihine müdahale eden, tamamen iyi, herkesi seven, her şeye kadir bir Tanrı arasında önemli bir bağ vardır.
- Biz ruhu beden olmadan da var olabilen ve belirli koşulları karşıladığımız takdirde Tanrı ile ebedi hayata çağırılan bir töz olarak düşünürüz. Platon ruhun ölümsüz olduğunu düşünüyor olabilir ama belki aynı şekilde değil. Platon için ruh düşüncenin ve kişiliğin çıkış noktası, zihin ve duyguların koltuğudur. Nasıl bir göz, ciğer ya da kol bir kişinin bir parçası ise, ruh da kişinin bir parçasıdır (en önemli parçası da olsa). O diğer parçalar gibi işlevini iyi ya da kötü görebilir.

2. Bizler, Platon'un sahip olmadığı demokratik bir kavram yelpazesine sahibiz. Bizim için çok önemli olan—ama Platon için olmayan—bir şey bireysel özgürlük. Biz ona en büyük değeri veririz.

II. İç Ahlak

Platon kişinin parçalardan oluştuğu (ve ruhun da bunlardan biri olduğu) görüşünü korumak istiyorsa, bir dizin işlevini görmesini olanaklı kılan parçalarını saptarcasına, ruhun ahlakça iyiye eğilimli olan parçalarını belirlemeli.

A. Platon Ruhun Üç Kısmını Belirler.

1. İştahlı Kısım: Rahat etmek, yemek, içmek ve cinsellik arzusunun çıkış noktası.
2. Canlı Kısım: Saldırgan duyguların çıkış noktası.
3. Zihin: Zeka, bilgelik ve içgörünün çıkış noktası.

B. Ruhun Bütün Kısımları Herkeste Bir Dereceye Kadar Bulunur.

• Her bireyde egemen olan kısım, o kişinin karakter tipini olduğu gibi, vatandaşlık sınıfını da dikte eder.

C. İşlevini Mükemmel Gören Bir Kısma Bir Erdem Karşılık Gelir.

1. İřtahlar iyi düzenlendiđinde, kişinin öz-disipline sahip olduğu söylenir.
2. Canlı kısım iyi düzenlendiğinde, kişinin cesur olduğu söylenir.
3. Zihin iyi düzenlendiđinde, kişinin bilge olduğu söylenir.
4. Üç kısmın hepsi bir arada çatışmadan işlevini gördüğünde, kişi iyidir.

dev: makale 2.

[1] Türkçe'ye evirenler: Sabahattin Eyübođlu-M. Ali Cımcz, Türkiye İř Bankası Kültür Yayınları, 1999.